обсягу реалізації продукції галузі видобутку руди під час повномасштабного вторгнення, яке є вкрай критичним та становило більше 90% протягом першого року війни.

Список використаних джерел

1. Портал даних видобувної галузі України. URL: https://www.eiti.gov.ua/
2. Венгер В. В., Романовська Н. І., Чижевська М. Б. Тенденції та вектори розвитку металургійної галузі України. Агроствіт. 2022. №4. С. 37-47.
3. Державний комітет статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/ https://www.eiti.gov.ua/

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-БАНКІНГУ ТА СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНИМИ БАНКАМИ УКРАЇНИ

***Бондарук Таїсія Григорівна*,**
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування;
***Богріновцева Людмила Миколаївна*,**
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту

Державні банки України, в сучасних умовах, активно адаптуються до нових технологічних реалій, впроваджуючи інноваційні підходи у своїй діяльності. Один із таких ключових напрямків є використання інтернет-банкінгу та системи дистанційного банківського обслуговування. Це не тільки дозволяє банкам підтримувати найвищий рівень зручності для клієнтів, але і забезпечує стабільність та ефективність їхньої роботи. Інтернет-банкінг, або електронний банкінг, є необхідною складовою сучасної банківської системи, що надає клієнтам можливість здійснювати фінансові операції та управляти своїми активами в онлайн-режимі, без необхідності відвідувати фізичні відділення банку. Це важливий інструмент для підвищення доступності банківських послуг та оптимізації роботи фінансових установ. Проте разом із зростанням популярності інтернет-банкінгу виникають нові виклики та проблеми, які потребують уваги та вирішення. Тому розглянемо основні проблеми використання цих технологій та перспективи розвитку дистанційного банківського обслуговування в державних банках України.

Дистанційне банківське обслуговування представляє сучасний підхід до здійснення фінансових операцій, який дозволяє клієнтам банку виконувати банківські операції без потреби особистого візиту до банківського відділення. Відтак, це включає в себе широкий спектр банківських послуг, що надаються

через інноваційні цифрові технології, без прив'язки до традиційних фізичних відділень банку [4].

Головним інструментом для реалізації дистанційних банківських послуг стало впровадження цифрового банкінгу. Під цим поняттям розуміється надання клієнтам конкретного банку доступу до цифрової платформи, за допомогою якої вони можуть проводити різноманітні фінансові операції. Цифровий банкінг можна поділити на чотири основні категорії (рис. 1).

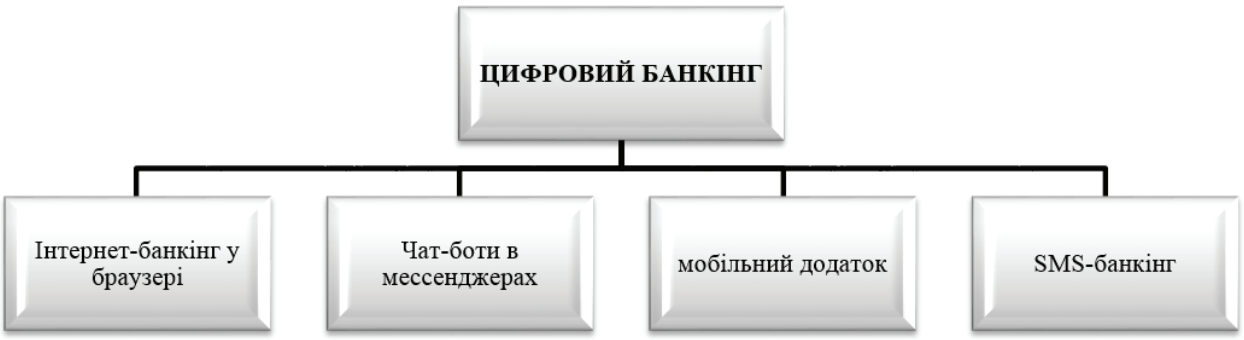

Рис. 1. Види послуг цифрового банкінгу

Джерело: побудовано авторами за даними [9].

Однією з ключових переваг і фактичним змістом існування онлайн-банківських сервісів є збереження часу. Більшість банків надають можливість оплачувати комунальні послуги, штрафи, навчання, квитки на транспорт та здійснювати поповнення мобільного рахунку чи здійснювати карткові перекази, включаючи ті, що спрямовані на власний депозитний рахунок. У режимі онлайн такі операції забирають лише кілька хвилин, в той час як їх вирішення у банківських відділеннях може зайняти кілька годин як для клієнтів, так і для банківських менеджерів.

Варто зауважити, що серед населення рік за роком продовжує зростати смартфонізація, і смартфони вже стали найпопулярнішими пристроями для доступу до Інтернету. За даними досліджень міжнародних компаній We Are Social і Hootsuite, понад половина всіх веб-запитів генерується саме на смартфонах. Мобільні додатки банків стали наразі найбільш вживаним інструментом для отримання доступу до онлайн-банкінгу. Дослідження показали, що внаслідок початку пандемії, у квітні 2021 року, трафік мобільного банкінгу зріс на 85%, і кількість нових цифрових реєстрацій збільшилася на 200%. Зокрема, серед українських банків лідерами за кількістю користувачів цифрового банкінгу стали два державних банки: Приват24 (12 млн користувачів) від Приватбанку та Ощад24/7 (4 млн користувачів) від Ощадбанку.

Відмінність в розвитку Інтернет-банкінгу в Україні порівняно з іншими країнами полягає у використанні стимулюючих методів для привертання клієнтів до цього виду банківських послуг. За кордоном це часто включає низькі відсоткові ставки за кредитами та високі ставки за депозитами. Українські банки використовують іншу політику для залучення клієнтів, зменшуючи або

скасовуючи комісійні відрахування за обслуговування операцій, що проводяться через Інтернет-банкінг. Розглянемо основні послуги інтернет-банкінгу, що пропонують державні банки України (табл. 1).

Таблиця 1

Перелік послуг інтернет-банкінгу, що пропонують державні банки України

Банк	Перелік послуг	
ПриватБанк	1. Googl Pay 2. Apple Pay 3. Служба підтримки 4. Чат бот 5. Онлайн-банкінг як на мобільному пристрої так і на ПК	- оплата комунальних та інших послуг - купівля квитків на поїзд, літак чи автобус - перекази на картки Visa та Mastercard - оформлення страхування - FacePay24 - карти для дітей - карта з індивідуальним дизайном - поповнення через QR-код
Ощадбанк		- створення регулярних платежів - випуск додаткової та віртуальної карток - корпоративні картки - миттєва карта лише за номером - операції з рахунком «Мобільні заощадження» - блокування картки та керування лімітами
Укрексімбанк		- створення регулярних платежів - перегляд залишків та виписок за рахунками - перегляд нарахованих відсотків на депозит та кредит - здійснення платежів у гривні та іноземній валюті між власними рахунками
Укргазбанк		- отримувати міні-виписки по рахунках - здійснювати зміну лімітів по карті - отримувати інформацію щодо курсів валют НБУ - знаходити найближчі банкомат або відділення за допомогою прокладання маршруту від точки локації до банкомату/відділення АБ «Укргазбанк»

Джерело: складено авторами за даними [2; 3; 7; 10].

На рис. 2 наведено основні переваги та недоліки при використанні Інтернет-банкінгу.

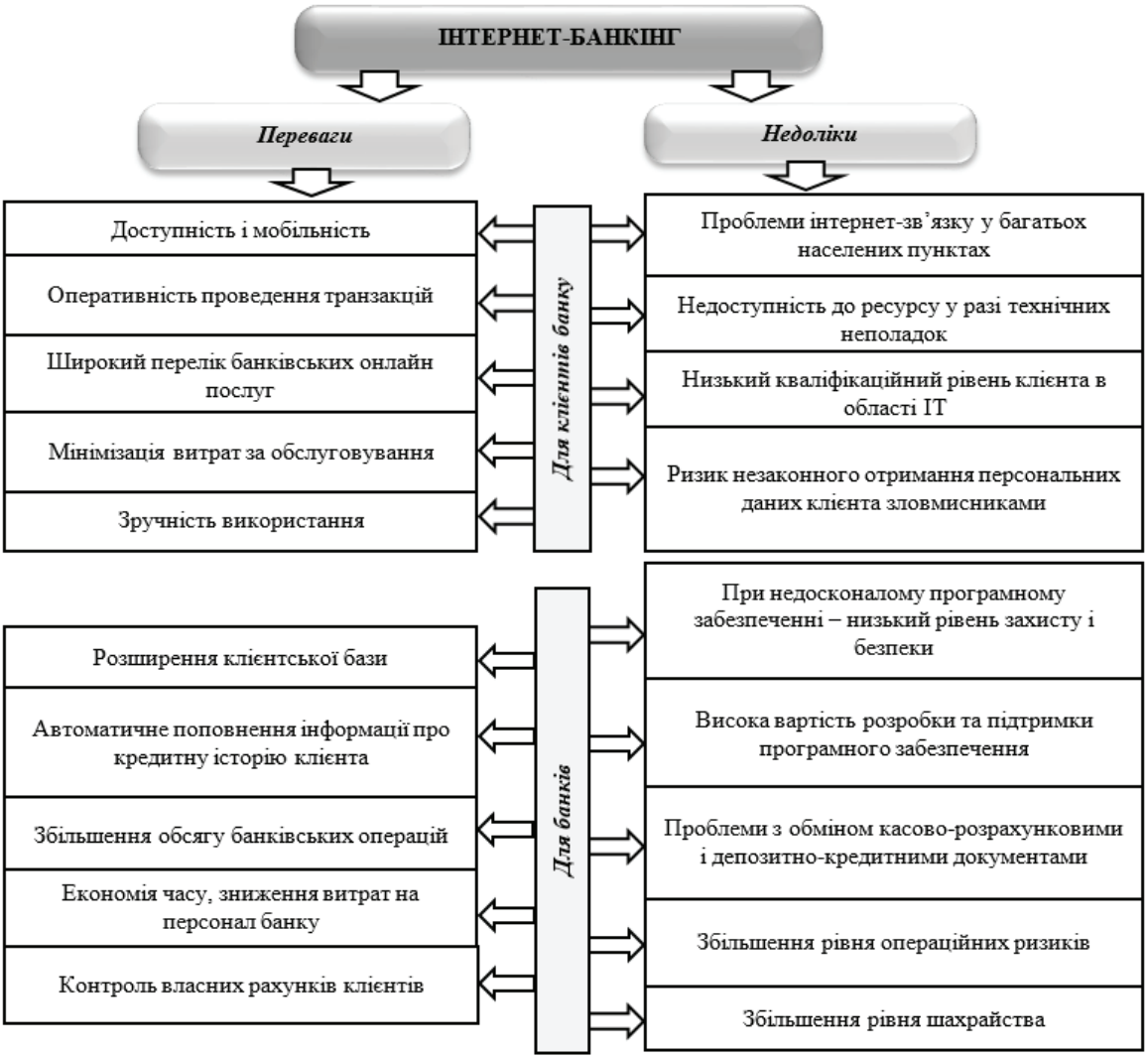

Рис. 2. Переваги та недоліки при використанні Інтернет-банкінгу

Джерело: побудовано автором за даними [5].

Забезпечення безпеки функціонування інформаційної системи Інтернет-банкінгу становить одне з ключових завдань для банку, оскільки користувачі, що використовують цей вид банківського обслуговування, повинні бути переконані в тому, що їх фінансові ресурси і особисті дані зберігаються конфіденційно і залишаються недоступними для зловмисників. Найсерйознішою загрозою для будь-якого користувача Інтернет-банкінгу є несанкціонований доступ та можливість шахрайства. Серед банківських ризиків, пов'язаних із використанням системи Інтернет-банкінгу, можна виділити операційний ризик, правовий ризик, стратегічний ризик, ризик втрати ділової репутації і ризик ліквідності. Державні банки вирішують важливу задачу надання консультаційної підтримки клієнтам інтернет-банкінгу, надають інформацію про ці ризики і вживають різноманітних заходів для захисту конфіденційної інформації.

Проте, існує ряд перешкод, які утруднюють розвиток і впровадження нових технологій у сфері банківських послуг, серед яких можна виділити наступні:

– вразливий перед кіберзлочинцями, які намагаються здійснювати шахрайські операції та крадіжку фінансових даних клієнтів. Державні банки повинні постійно вдосконалювати свої системи кіберзахисту;

– деякі клієнти можуть не мати доступу до інтернету або не мати технічної здатності використовувати інтернет-банкінг. Це може викликати незручності для груп населення, які є менш технологічно підготовленими, включаючи людей похилого віку;

– зберігання та обробка особистих фінансових даних є об'єктом занепокоєння з погляду конфіденційності;

– технічні неполадки можуть виникати в системах інтернет-банкінгу, що призводить до затримок в операціях та незручностей для клієнтів;

– військові дії;

– велика кількість клієнтів виявляє високу недовіру до онлайн-банкінгу та банків в цілому. Більшість клієнтів вважають відвідування банківського відділення менш ризиковим, ніж використання інтернет-банкінгу;

– деякі банківські операції недоступні для виконання дистанційно через інтернет-банкінг [11].

Початок повномасштабного вторгнення спричинило проблему нестачі готівки, що була вирішена шляхом дозволу знімання коштів на касах торговельних підприємств. Незважаючи на це, у «гарячих точках» залишалася проблема транспортування грошей до банківських відділень та банкоматів. Українці також втратили можливість отримати гроші з банківських скриньок при закритті відділення. Все це підкреслює важливість поширення безготівкових розрахунків, які навіть в умовах війни забезпечують стабільні та безперебійні фінансові операції [8].

Організація безготівкових розрахунків неможлива без стабільної роботи системи електронних платежів. Всі банківські установи України підключені до цієї системи, що дозволяє їм здійснювати платежі клієнтів у штатному режимі, навіть в умовах війни. Варто відмітити, що Національний банк України використовує резервні потужності для посилення надійності цієї системи. Це дозволяє здійснювати безготівкові розрахунки за кордоном у режимі 24/7 на всій території України, де не ведуться активні бойові дії та є зв'язок [1].

В Україні уряд встановив обов'язковість ідентифікації клієнтів у банківських відділеннях для відкриття рахунків. З метою спрощення цієї процедури банки пропонують клієнтам відкривати депозитні рахунки, оформлювати кредити онлайн або використовувати кур'єрські послуги для підписання договорів. Незважаючи на деяке уповільнення процесу, інтернет-банкінг продовжує активно розвиватися, а головним напрямком є онлайн-ідентифікація для отримання різних банківських послуг. Забезпечити достовірність особи клієнта стане можливим за допомогою цифрових підписів, відеозв'язку в платіжних терміналах або банкоматах, дозволяючи виконувати процедуру не лише в офлайн, а й в онлайн режимі.

ПриватБанк став одним з перших банків, який впровадив технологію голосової біометрії для ідентифікації клієнтів за їх голосовим зразком. Ця технологія була запущена у травні минулого року. У дослідженні KPMG «The

future of digital banking» [11] висвітлено, що оплати за допомогою карток у POS-терміналах або мобільні платежі можуть бути замінені безпечними голосовими командами або навіть скануванням обличчя [6].

На нашу думку, розвиток Інтернет-банкінгу та системи дистанційного обслуговування в державних банках України має великі перспективи через наступні фактори:

- цифрова трансформація – уряд та банки активно просувають проекти з цифрової трансформації, що передбачають розвиток електронних послуг. Це означає, що державні банки матимуть більше можливостей для вдосконалення дистанційного обслуговування;
- покращення інфраструктури – зростає доступність інтернету та мобільного зв'язку по всій країні, що робить дистанційне обслуговування більш доступним для всіх верств населення;
- конкуренція на ринку – з появою інтернет-банків та фінтех-компаній на ринку банківських послуг, державні банки вимушені змагатися в сфері дистанційного обслуговування та покращення зручності користування своїми послугами;
- полегшення бізнес-процесів – дистанційне банківське обслуговування дозволяє банкам полегшити бізнес-процеси, знизити витрати та збільшити швидкість надання послуг;
- зростання довіри до онлайн-фінансів – з плином часу люди стають більш впевненими в онлайн-фінансах, і це сприяє розвитку дистанційного банківського обслуговування.

Таким чином, для досягнення успіху у розвитку Інтернет-банкінгу та системи дистанційного обслуговування, державні банки повинні активно інвестувати у технології, покращувати кібербезпеку, полегшувати доступність послуг, та вдосконалювати комунікацію з клієнтами.

Список використаних джерел:

1. Бондарук Т. Г., Богріновцева Л. М., Бондарук О. С. Шахрайство із використанням банківських платіжних карток як спосіб фінансування тероризму та сепаратизму. Статистика України. 2023. № 2. С. 4-13.
2. Веб-банкінг Ощад 24/7. Офіційний сайт «Ощадбанк». URL: https://www.oschadbank. ua/web-banking
3. Еко-банк online. Офіційний сайт «УкргазБанк». URL: https://www.ukrgasbank.com /inbank/ecobank/
4. Котуранова Т. В. Інтернет-банкінг в Україні – інноваційний розвиток банківської сфери. Економічний простір. 2019. № 146. С. 43-56. URL: http://economicspace.pgasa.dp.ua /article/view/195779
5. Міщенко Л.О., Сіліна І.С., Колесник Д.С. Цифрові технології українських банків: стан, проблеми та перспективи розвитку в Україні. Інфраструктура ринку. 2019. № 38. С. 367-371. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2019/38_2019_ukr/59.pdf

6. П’ять «технологій майбутнього», які використовують банки. Finance.ua. URL: https://finance.ua/ua/goodtoknow/5-tehnologij-jaki-vykorystovuut-banky

7. Приват24 – це купа сервісів в одному місці. Офіційний сайт «ПриватБанк». URL: https://privatbank.ua/udalenniy-banking/privat24

8. Прокопенко, Н., Мирончук, В., Шепель, І. Принципи функціонування банківської системи України в умовах війни. Економіка та суспільство. 2022. №41. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-33

9. Череп О.Г. Оцінка розвитку функціонування дистанційного банківського обслуговування в Україні. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2021. №5. Т.2. С. 162-166. http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/03/2021-en-52-26.pdf

10. Enter EXIM – Укрексімбанк. Офіційний сайт «Укрексімбанк». URL: https://www.eximb.com/upload/app_links/EnterExim-manual.pdf

11. KPMG представляє звіт «Майбутнє цифрового банкінгу». Офіційний сайт KPMG. URL: https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2019/09/

СТАТИСТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ СИСТЕМИ МЕДИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УКРАЇНІ

***Єлісєєва Оксана Костянтинівна*,**
доктор економічних наук, професор, професор
кафедри економічного моделювання, обліку та статистики;
***Хмелик Владислав Ігорович*,**
аспірант кафедри економічного моделювання, обліку та статистики;
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

З початком війни в Україні та зростанням чисельності військовослужбовців із бойовими ушкодженнями, пріоритетним для медичної галузі стало налагодження сучасної системи медичної та фізичної реабілітації, що відповідає стандартам Всесвітньої організації охорони здоров'я та клінічним протоколам провідних світових країн, і враховує досвід членів НАТО. Актуальність даного дослідження визначається важливістю санаторно-курортних підприємств як ключових складових системи охорони здоров'я та реабілітації, їх внеску в економіку та соціальну сферу.

В Україні за 2017–2021 рр. бойові поранення та травми отримали більше трьох тисяч військовослужбовців, серед яких 16,73 % потребували розширеного обсягу реабілітаційної допомоги. Світова статистика вказує на те, що кожен п'ятий учасник бойових дій, навіть у відсутність фізичних ушкоджень, стикається з нервово-психічними розладами, а серед поранених та калік - кожен третій. Внаслідок екстремальних подій інші психосоматичні захворювання можуть проявлятися через кілька місяців після повернення до звичайного способу життя. Учасники бойових дій, порівняно зі здоровими особами, мають в два-три рази більше ймовірності розвитку таких захворювань, як гіпертонічна хвороба, гастрит, виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки. Стан